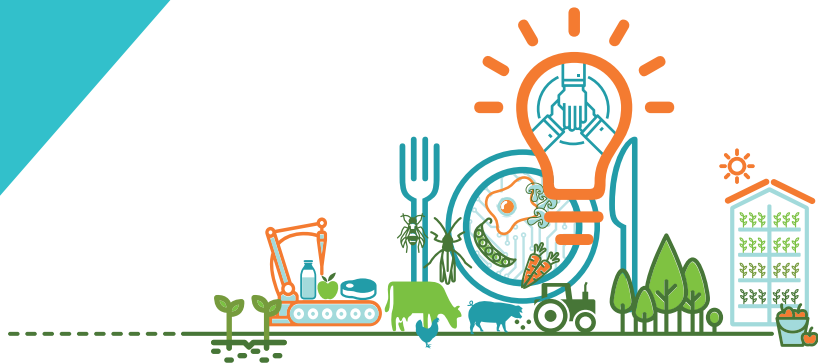

Snapshot 2018

De sector in één oogopslag

AgriFoodTech Snapshot

Inleiding

De AgriFood sector is een dynamische sector, die zich voortdurend aanpast aan de nieuwste eisen van overheden, maatschappij en wensen van consumenten. Deze dynamiek wordt mede bepaald door constante vernieuwing en groei in het bedrijfsleven.

Innovatie is een belangrijk onderwerp in de sector. De gemiddelde omvang van agrarische bedrijven neemt toe, waardoor schaalvoordelen kunnen worden benut. De resultaten van de bedrijven vertonen de laatste jaren sterkere schommelingen dan in het verleden. Op het gebied van de planet-indicatoren worden de stappen richting duurzaamheid steeds kleiner en lijken de grenzen binnen de bestaande systemen bereikt, al zijn er nog wel grote verschillen tussen bedrijven. De sector staat voor de uitdaging om door middel van innovatie hierin nieuwe mogelijkheden te ontdekken. Technologie kan hiervoor een deel van de oplossing bieden.

Handel

Nederland is **2^e** exporteur van agrarische producten in de wereld

Export AgriFood
91,7 mld. euro

Export Tech voor AgriFood
9,1 mld. euro

Marktaandeel
van **6,3 %** (WTO)

Bedrijven
Meer dan **106.000**

De **Nederlandse agrarische sector** heeft relatief de **laagste impact op het milieu** van alle landen in de wereld.

AgriFood

Totale omzet
AgriFood ca.
140 mld. euro

R&D investering
0,5-1%

Toegevoegde
waarde **<10%**

744.000 banen
8% van de
Nederlandse
beroepsbevolking
is werkzaam in de
AgriFood sector

Tech

Totale omzet
Tech voor AgriFood ca.
17 mld. euro

R&D investering
6-7%

Toegevoegde
waarde **>50%**

135.000 banen
1,5% van de
Nederlandse
beroepsbevolking
is werkzaam in de
Tech voor AgriFood

Circa **47,6%** van het **Nederlandse handelsoverschot** in goederen is te danken aan de handel in landbouw- en landbouw gerelateerde goederen.

De Consument

De AgriFood sector in zijn geheel krijgt een cijfer van 4.7, op een schaal van 1-7. Men vindt smaak, betaalbaarheid, gezondheid en voedselveiligheid de belangrijkste keuzewaarden bij de aankoop van voedselproducten van de Agri & Food subsectoren.

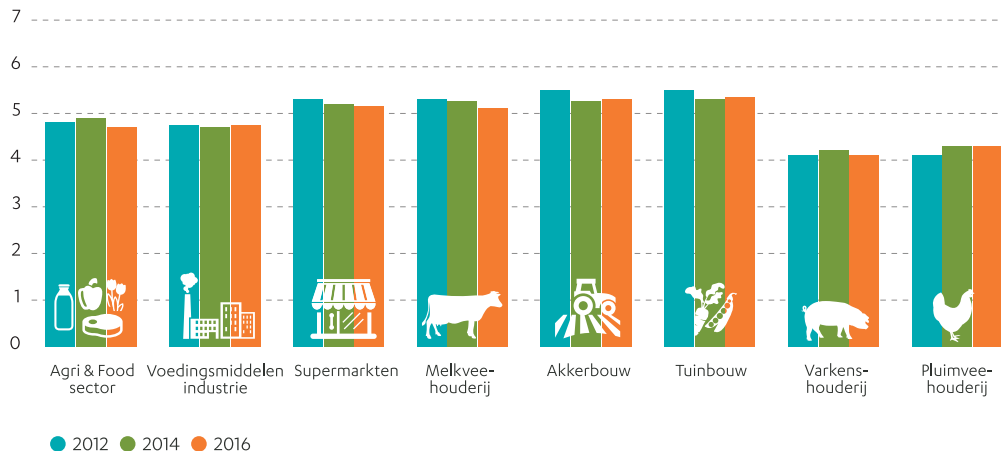
De duurzaamheidswaarden, zoals diervriendelijkheid, rechtvaardigheid en milieuvriendelijkheid scoren (ook in 2016) in de middenmoot, wat gelijk is aan de voorgaande jaren. In vergelijking met andere West Europese landen betaald de Nederlandse consument het minst voor haar eten. Het aandeel van het gemiddeld besteedbaar inkomen van voedings- en genotsmiddelen is 14,8% in 2016. Het leeuwendeel van deze besteding wordt gedaan in de supermarkten. In 2016 werd, van de totaal uitgaven, 10% besteed aan duurzame producten

Maatschappelijke waardering agrifood sector

1=negatief en 7=positief

Bron: Agrifoodmonitor 2016

De Agri & Food sector en alle subsectoren in 2016 scoren rond of iets boven het schaal midden, ofwel neutraal tot licht positief. Burgers staan over het algemeen niet negatief tegenover de Agri & Food sector, maar ze zijn ook niet uitgesproken positief.

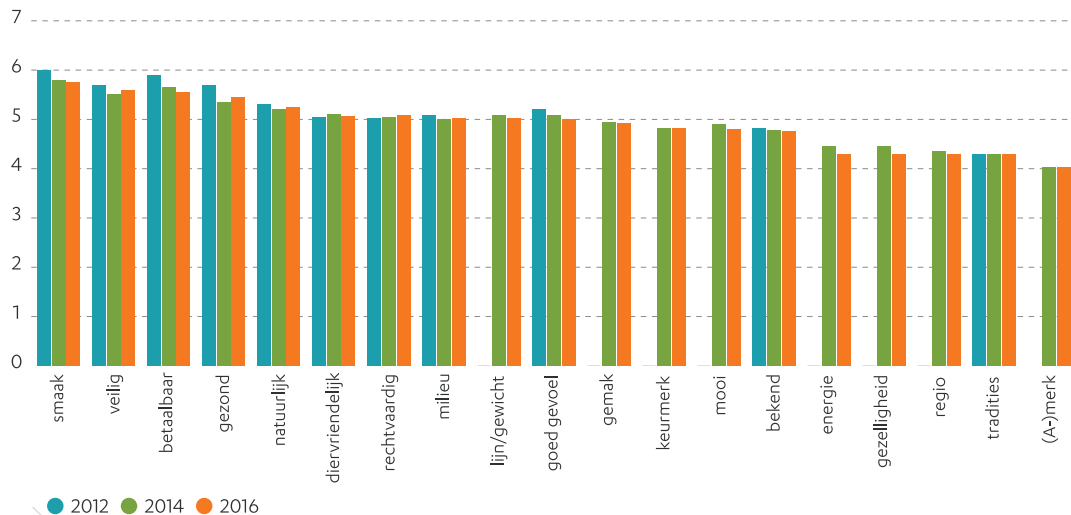

Belang van waarden bij voedselkeuzes

1=negatief en 7=positief

Bron: Agrifoodmonitor 2016

Respondenten vinden zowel in 2012, 2014, als in 2016 smaak, betaalbaarheid, gezond en voedselveiligheid het belangrijkste bij de aankoop van eten.

Totaal bestedingen huishoudens

Cijfers over 2016.

Bron: Agrimatie (2017)

Voedingsmiddelen

28,5 mld. euro

Genotsmiddelen

16,1 mld. euro

Totaal **14,8%** aan **voedingsmiddelen**
en **genotsmiddelen**

44,6 mld. euro

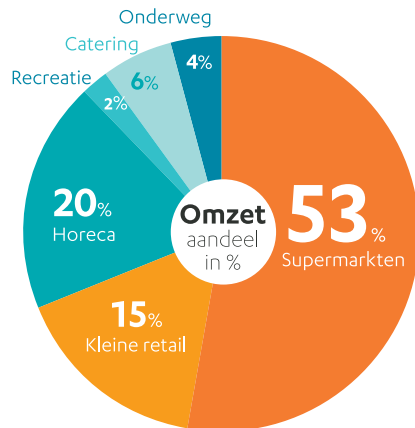
Nederlandse huishoudens besteedden in 2016 voor ruim 44,6 mld. euro aan voedings- en genotmiddelen in de detailhandel. Dat is ruim 14,8% van de totale bestedingen, die in dat jaar een omvang hadden van 300 mld. euro. Het merendeel van de uitgaven aan voedings- en genotmiddelen, circa 34 mld. euro, wordt uitgegeven in de circa 4.300 supermarkten (volgens CBL) die Nederland rijk is.

Verkoopkanalen

Omzet eten en drinken in Nederland, 2016

Bron: Foodstep o.b.v. CBS en data Wageningen Economic Research

Omzet totaal **55,6** mld. euro

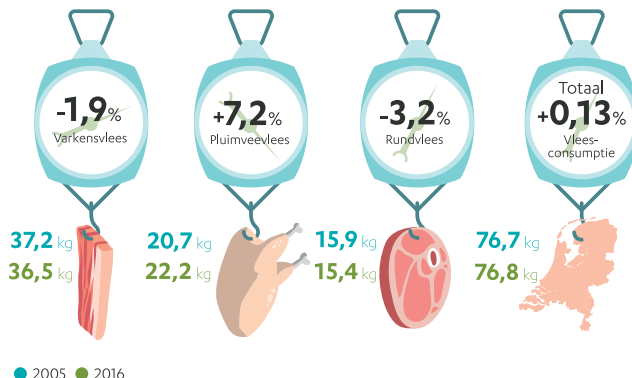

De supermarkt is voor Nederlandse huishoudens steeds meer het verkoopkanaal bij uitstek voor de dagelijkse boodschappen. Dit gaat ten koste van de speciaalzaak die meer en meer terrein verliest. Supermarkten zetten vooral in op versproducten, producten die voorheen vooral in speciaalzaken werden verkocht.

Gemiddelde vleesconsumptie in Nederland

Product (in kg), mutatie in %. Vergelijking 2005 en 2016.

Bron: Wageningen Economic Research 2017

Bij deze cijfers gaat het om het verbruik op basis van karkasgewicht, dus vlees inclusief been. Als vuistregel geldt dat daarvan ongeveer de helft uit vlees en vleeswaren bestaat.

De gemiddelde Nederlander eet 76,8 kg vlees en vleeswaren per jaar op basis van karkasgewicht.

Het totale verbruik van vlees en vleeswaren per hoofd van de bevolking in Nederland bedraagt in 2016 een kleine 77 kg. Dat is vrijwel hetzelfde als in 2005. Ongeveer de helft van het verbruik in 2016 - circa 36 kg - bestaat uit varkensvlees. Pluimveevlees maakt bijna een derde uit van de vleesconsumptie in Nederland en rundvlees een vijfde. Er is in 2016 gemiddeld ruim 1 kg kalfsvlees en ook ruim 1 kg schapen- en geitenvlees gegeten. Paardenvlees wordt in Nederland nauwelijks gegeten.

Bestedingen aan duurzaam voedsel

Bron: data CBS/Wageningen Economic Research, Foodstep, Bionext; Bewerking Wageningen Economic Research.

Consumenten bestedingen aan duurzaam voedsel

in 2016 toegenomen met

26 % t.o.v. 2015

Marktaandeel besteding

duurzaam voedsel gestegen

van **8%** naar **10%**

(t.o.v. de totale voedsel bestedingen)

De bestedingen aan duurzaam voedsel in het supermarktkanaal

zijn in 2016 met

36 % gestegen.

De omzet van Vlees en Vleeswaren

met een **keurmerk** in de supermarkten groeide met

110 %.

In 2016 zijn bestedingen aan duurzaam voedsel in

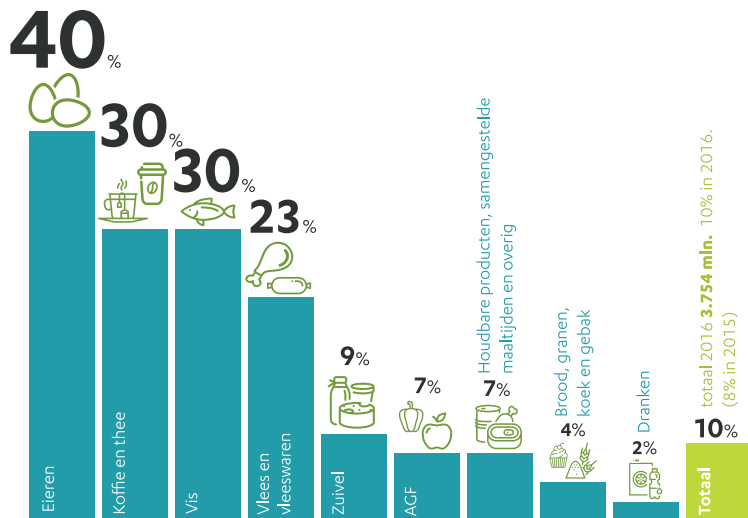
alle **productgroepen**

behalve Zuivel, gestegen.

Bestedingen aan duurzaam voedsel

Marktaandeel in % binnen de productgroep, 2016

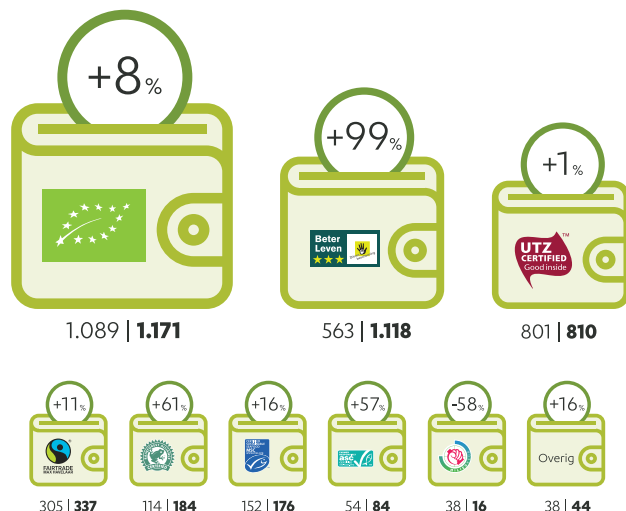
Bron: data CBS/Wageningen Economic Research, Foodstep, Bionext; Bewerking Wageningen Economic Research.

Stijging in aankoop van gecertificeerde producten

Bestedingen naar keurmerk, 2015. Weergave: in mln. euro 2015 | **2016**, mutatie in %

Bron: MDV (2016)

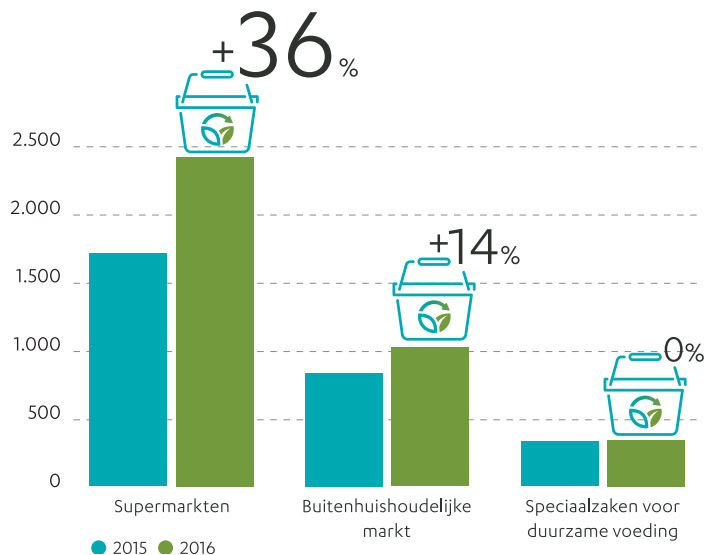
- De grootste procentuele stijging (+99%) is te zien bij het keurmerk Beter Leven.
- Na Biologisch (€1,2 mld.) is Beter Leven (€1,1 mld.) het populairste keurmerk in de steekproef.¹
- Naar schatting heeft de Nederlandse consument in 2016 in totaal ruim €1,4 mld. besteed aan duurzaam voedsel met het keurmerk Biologisch.

Duurzame consumenten bestedingen

In verkoopkanalen. Weergave in mln. euro 2015 | 2016, mutatie in %.

Bron: MDV (2016)

De bestedingen aan duurzaam voedsel in supermarkten zijn tussen 2015 en 2016 met maar liefst 36% gestegen naar € 2.405 mln. In speciaalzaken voor duurzame voeding is er voor het tweede opeenvolgende jaar sprake van een stagnatie; de bestedingen komen uit op € 336 mln. In de foodservice zijn de bestedingen aan duurzaam voedsel in dezelfde periode met 14% gestegen naar € 1.012 mln.

Absolute voedselverspilling

Meest verspild vast voedsel in 2016. Top 10 absolute verspilling per productgroep
(% en kg pppj van totale verspilling).

Bron: Milieu centraal en voedingscentrum (2016)

 22% (9,2 kg) Brood

 4% (1,7 kg) Gebak en koek

 17% (6,8 kg) Zuivel

 4% (1,6 kg) Sauzen en vetten

 14% (5,7 kg) Groente

 2% (0,9 kg) Pasta

 12% (4,8 kg) Fruit

 2% (0,9 kg) Rijst

 7% (2,9 kg) Vlees(-waren)

 6% (2,5 kg) Aardappelen

- De verspilling van vast voedsel (incl. sauzen, vetten en zuivel) bij huishoudens via het huisvuil en andere routes is 41,2 kilo pppj.
- Het belangrijkste deel gaat via het huishoudelijk afval: 60,2% (waarvan 35,0% via vuilniszak/bak en 25,2% via gft), 29,6% gaat via de gootsteen of het toilet (dranken en half vaste/vloeibare producten) en 10,2% via overige routes (o.a. naar dieren en de composthoop).
- De geschatte verspilling van dranken via de gootsteen is 57,3 liter per respondent (geschat d.m.v. schattingsstudie via een app).

Relatieve voedselverspilling

Meest verspilde vast voedsel in 2016. Top 10 relatieve verspilling per productgroep
(% van ingekochte hoeveelheid).

Bron: Milieu centraal en voedingscentrum (2016)

 34% Rijst

 30% Brood

 23% Pasta

 19% Groente

 17% Gebak en koek

 17% Fruit

 14% Aardappelen

 11% Sauzen en vetten

 10% Vlees(-waren)

 9% Zuivel

De Maatschappij

De Nederlandse land- en tuinbouw was in 2017 verantwoordelijk voor ruim 7% van het totale energiegebruik in Nederland. De land- en tuinbouw was dat jaar ook verantwoordelijk voor 44% van de landelijke productie van duurzame energie (incl. biomassa levering).

De broeikasgasemissie (CO_2) uit de land- en tuinbouw is in vergelijking met 2.000 ongeveer hetzelfde gebleven. Van de totale emissie in Nederland is 14% afkomstig uit de land- en tuinbouw. Er zijn grote regionale verschillen in de productie van dierlijke mest en de mineralen stikstof en fosfaat. De productie is het grootst in gebieden met veel intensieve veehouderij: het oostelijk deel van Noord-Brabant en de westelijke Veluwe. De fijnstofemissie uit de land- en tuinbouw is sinds 1990 met een kwart toegenomen. Vooral de pluimveehouderij stoot veel fijnstof uit. De afzet van gewasbeschermingsmiddelen vertoont een licht dalende trend. Op veel plekken is ook nog sprake van een overschrijding van het maximaal toelaatbare risico (MTR) bij het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen, met name door puntbelasting. Per 1 januari 2018 geldt echter een verplichte zuivering van restwaterstromen uit kassen.

Relatie economische prestaties landbouw

met emissies, natuurlijke hulpbronnen en milieu in 2015 ten opzichte van 1995.

Bron: Agrimatie 2017 | CBS | Richting een toekomstbestendige agribusiness (2016)

+20%

Groei **toegevoegde waarde**

De toegevoegde waarde is **48** mld. euro

-16%

Afname **CO₂** emissies

naar de lucht

-20%

Daling **werkgelegenheid** **8,5%**

van de Nederlandse **beroepsbevolking**

-42%

Afname emissies

naar oppervlaktewater

+50%

Stijging **arbeidsproductiviteit**
in de landbouw

Stijging van **2%** per jaar

-45%

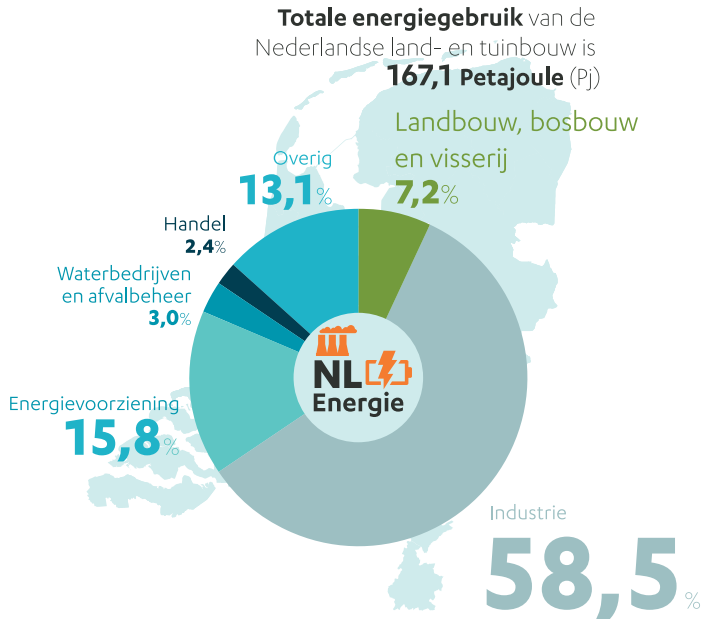
Afname **NH₃** emissies

naar de lucht

Energiegebruik

Verdeling van het totaalgebruik over de verschillende sectoren in percentages, 2016

Bron: Compendium voor de leefomgeving (2016)

(Broeikasgas)emissies

Emissie (Mton CO₂-equivalenten). Per sector, 2016 en (2010).

Bron: CBS (2017)

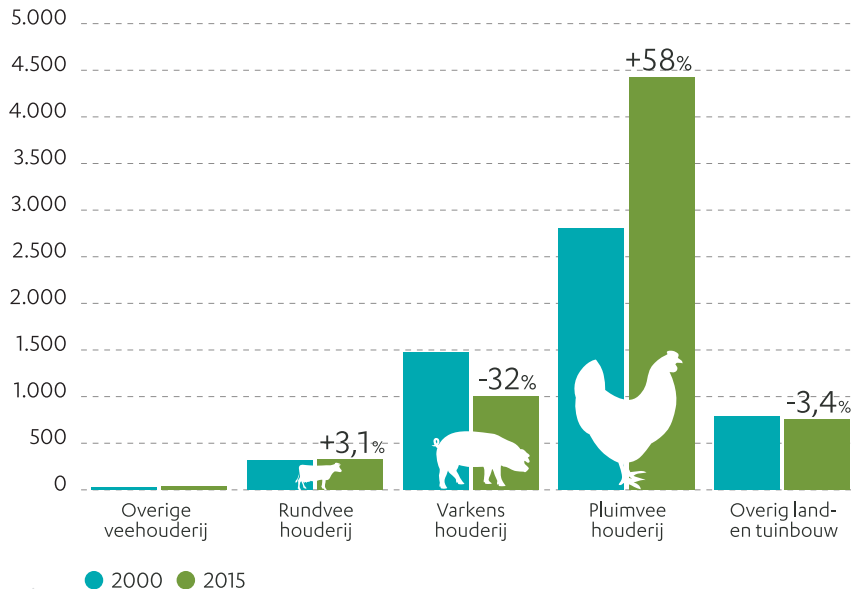
Totaal gebruik:

Lucht
CH₄: 15,4 Mton CO₂eq
N₂O: 5,2 Mton CO₂eq
CO₂: 7 Mton CO₂eq

Fijnstof emissie

De totale emissie bedroeg in 2016 ruim 6.500 ton.

Bron: Agrimatie (2017)

Tussen 1995 en 2011 is de emissie vanuit de pluimveehouderij verdubbeld als gevolg van de overgang van batterijhuisvesting naar grond- en volièrehuisvesting.

Antibioticagebruik veehouderij

gram per kilogram levend gewicht vee

Bron: Compendium voor de leefomgeving (2016)

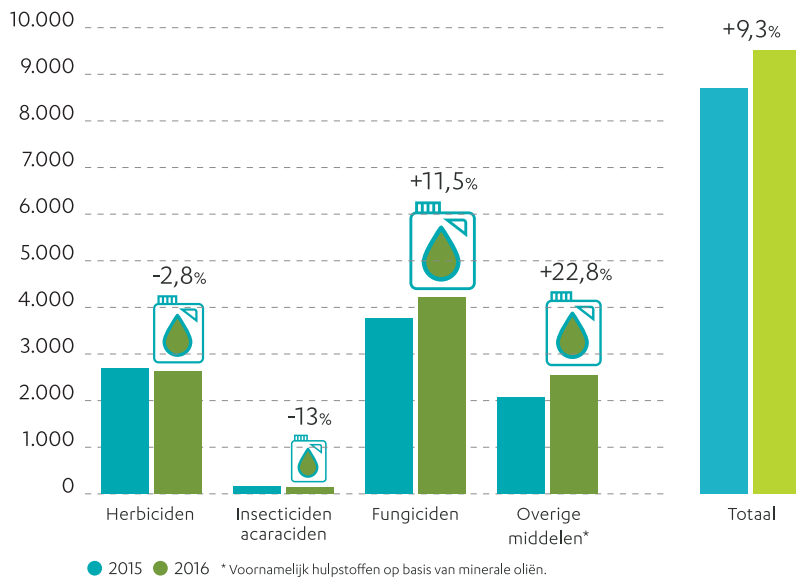

Het gebruik per kg levend gewicht ligt in Nederland beneden het Europees gemiddelde en ver beneden het gebruik van antibiotica in landen als België, Duitsland, Frankrijk, Italië en Spanje (Rougoor et al., 2016).

Afzet gewasbeschermingsmiddelen

Op de as x 1.000 kg.

Bron: Nefyto (2017)

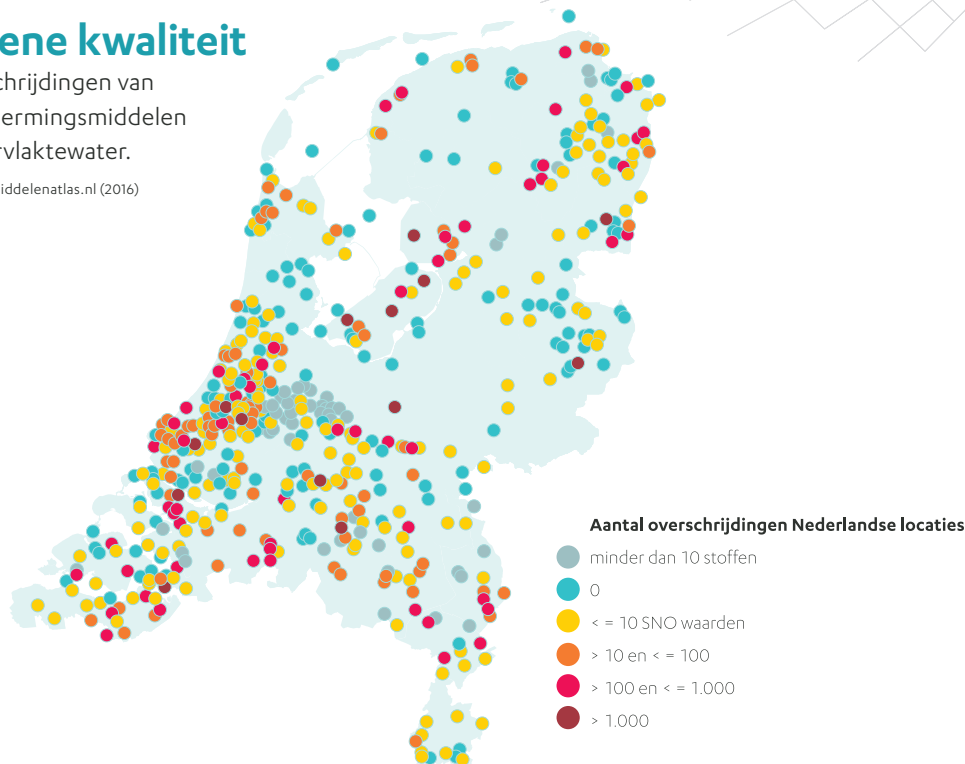

De afzet van bestrijdingsmiddelen schommelt al jaren rond de 10 mln. kg werkzame stof per jaar met een licht dalende trend in de afgelopen jaren. Ruim 40% van de gebruikte middelen is voor schimmelbestrijding. In jaren met vochtige zomers is de schimmeldruk hoger dan in droge jaren.

Algemene kwaliteit

Normoverschrijdingen van
gewasbeschermingsmiddelen
in het oppervlaktewater.

Bron: bestrijdingsmiddelenatlas.nl (2016)

Stikstof- en fosfaatproductie in de veehouderij

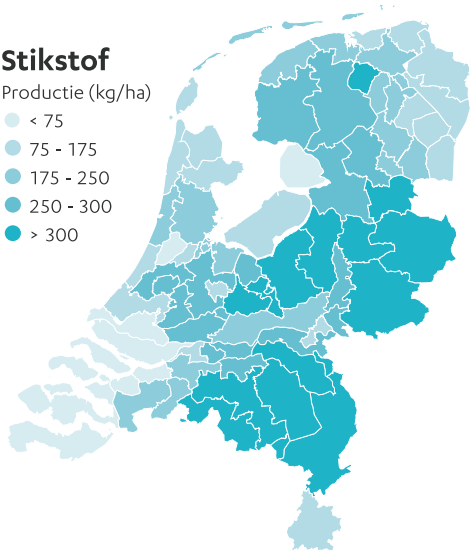
Stikstof- en fosfaatproductie in de veehouderij.

Bron: CBS (2017)

Stikstof

Productie (kg/ha)

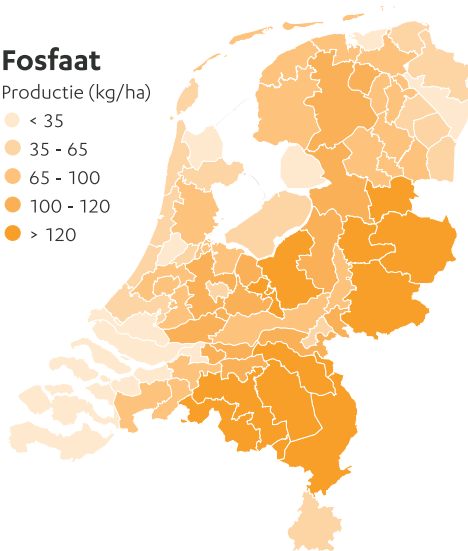
- < 75
- 75 - 175
- 175 - 250
- 250 - 300
- > 300

Fosfaat

Productie (kg/ha)

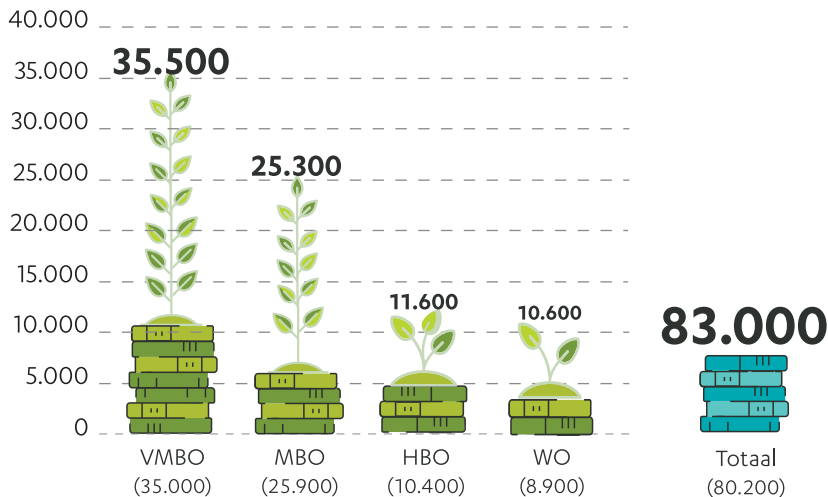
- < 35
- 35 - 65
- 65 - 100
- 100 - 120
- > 120

Groen onderwijs

Stijging aantal studenten groen onderwijs. Per opleiding totalen 2016.

Bron: Ontwikkelagenda Groen onderwijs (2016)

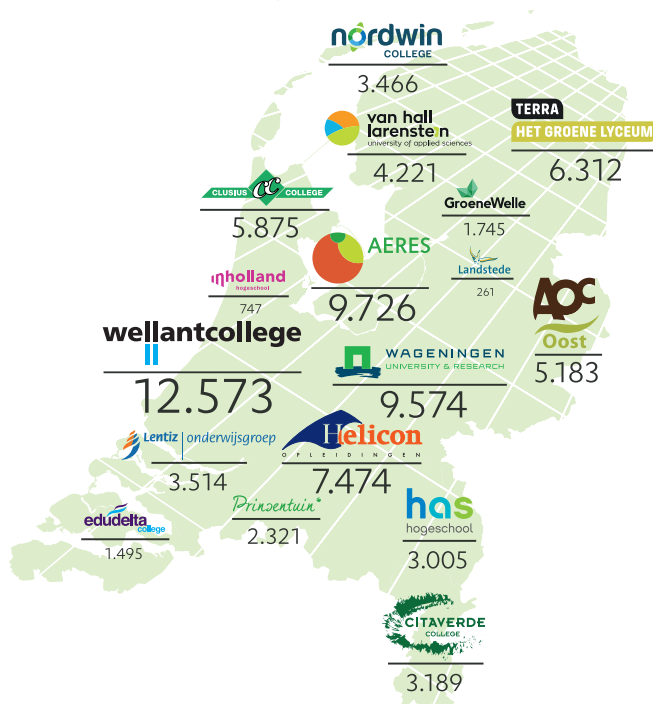

● 2016 (2014)

Aantal studenten totaal naar instelling

Bron: Ontwikkelagenda Groen onderwijs (2016)

De Nederlandse agrifood sector is in zijn geheel een sterk innoverende sector. De gouden driehoek; oftewel de driehoek van onderzoek/onderwijs, bedrijven en overheid, heeft Nederland de koppositie in de land- en tuinbouw en voedingsmiddelenindustrie bezorgd. Om deze positie te behouden en te versterken zal het groene onderwijs op haar niveau moeten blijven én tevens de samenwerking moeten opzoeken met het 'grijze' onderwijs. De agrifood werknemer van de toekomst zal zich naast de groene kennis ook moeten ontwikkelen op technologisch en digitaal vlak.

Agri

Het aantal land- en tuinbouwbedrijven is in 2017 met ongeveer 841 afgenomen tot 54.840. Deze daling van 1,5% ligt in lijn met de gemiddelde jaarlijkse afname in de afgelopen vijf jaar

53% van het grondoppervlak in Nederland wordt gebruikt door de land- en tuinbouw. Het handelsoverschot van agrarische producten neemt toe in 2017 met € 1,2 mld. naar € 29,1 mld. en heeft hiermee een aandeel van 48% in het totale handelsoverschot van Nederland. 19,4% van de totale goederenexport betrof in 2017 landbouwgoederen. Duitsland is de belangrijkste handelspartner van Nederland. Nederland was in 2017 met een marktaandeel van 24% op de Duitse markt de grootste exporteur van landbouwgoederen naar Duitsland. Het gemiddelde inkomen uit land- en tuinbouwbedrijven in 2017 is ten opzichte van andere jaren historisch hoog.

Import en export

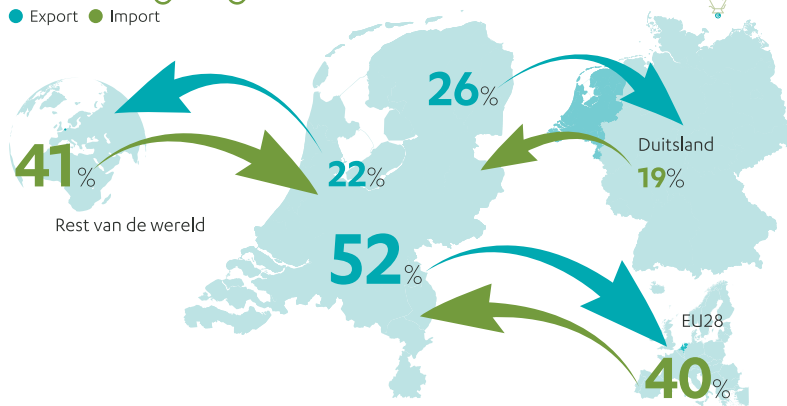
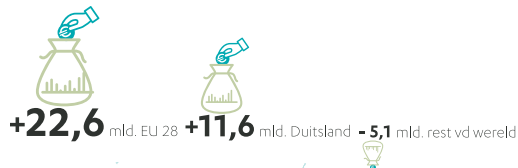
Bron: CBS, raming nov-dec door CBS en Wageningen Economic Research (2017)

Totaal import en export in mld. euro

● Export ● Import

Handelsbalans

Import en export aandeel per productgroep

Bron: CBS, raming nov-dec door CBS en Wageningen Economic Research 2017

Export agrarische goederen. Totaal export **91,7** mld. euro

13% Aardappelen, groente, fruit
11% Ov. bereide producten voor menselijke consumptie

10% Rest
9% Graanproducten
8% Dieren en vlees
8% Cacao en zoetwaren

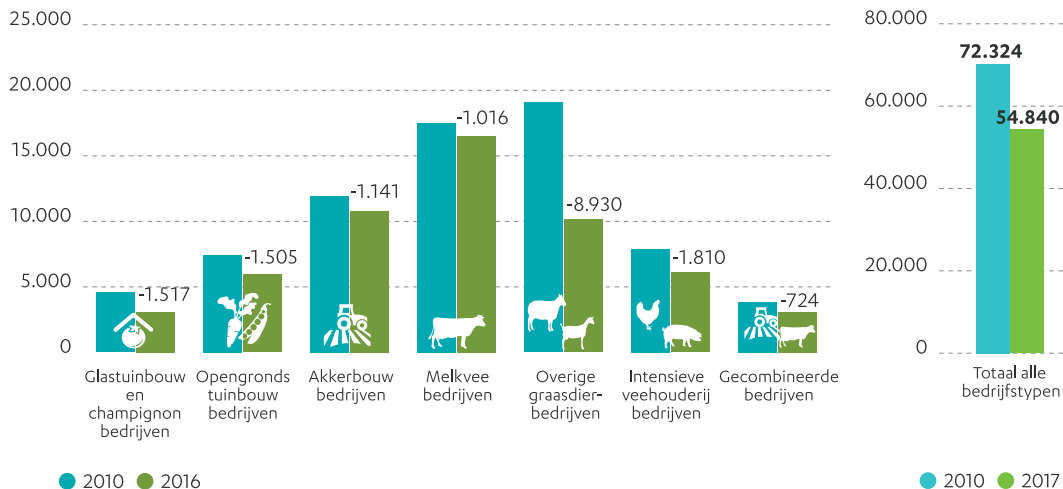
6% Zuivel en eieren
6% Dranken
6% Oliehoudende zaden/noten
5% Veevoer
3% Sierteelt
3% Vis
2% Oliën en vetten
2% Tabak

Import agrarische goederen. Totaal import **62,6** mld. euro

Bedrijven per sector

Verdeling in 2016 naar sectoren.

Bron: CBS (2017)

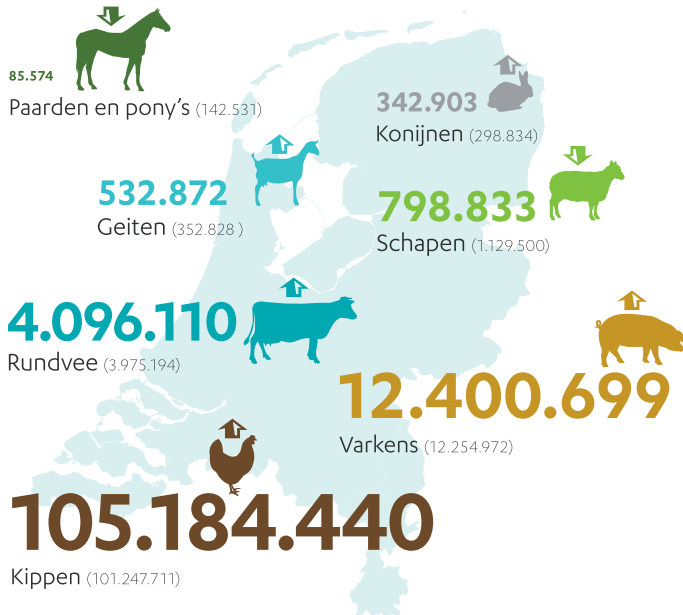

Nederlandse veestapel

Weergave aantallen: **2017** (2010)

Bron: CBS (2017)

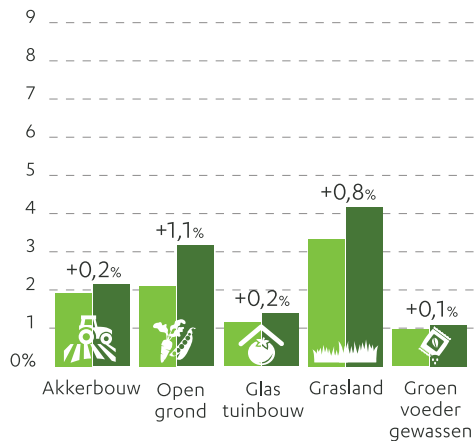
De meeste sectoren laten een afname zien van het aantal dieren dat wordt gehouden. Er is een toename te zien bij rundvee en geiten. Met name de laatste sector groeit de laatste jaren hard, zowel %ueel als in het aantal dieren. Relatief gezien blijft het nog wel een kleine sector in Nederland.

Percentage biologische landbouw

Bron: CBS (2017)

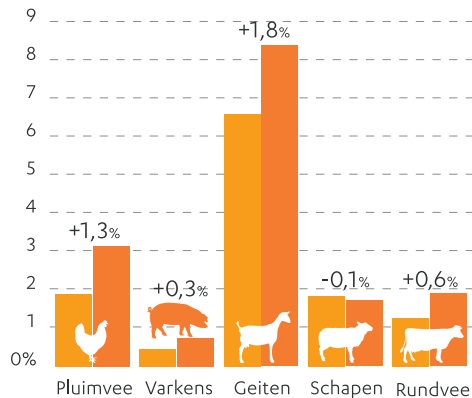
In 2017 hectare biologisch
(certificeerd + in omschakeling)

● 2011 ● 2017*

* Gegevens arealen over 2017 zijn voorlopig.

In 2017 aantal biologisch
(certificeerd + in omschakeling)

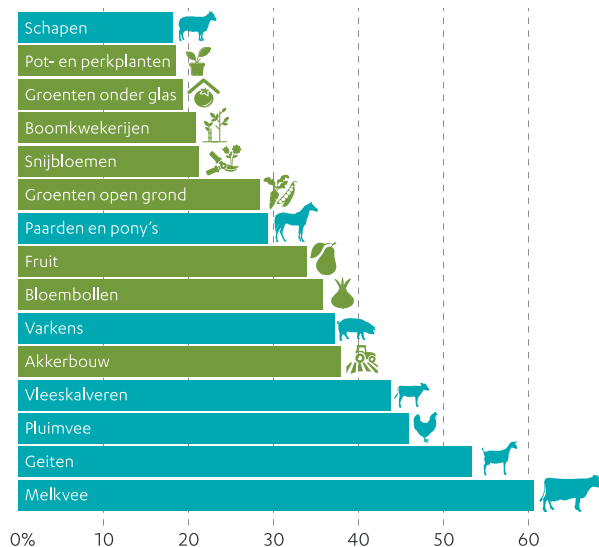

● 2011 ● 2017*

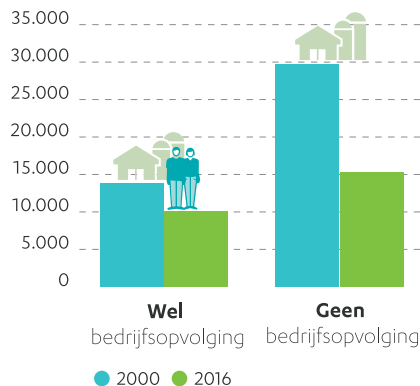
* Gegevens arealen over 2017 zijn voorlopig.

Bedrijfsopvolging naar bedrijfstype

Bron: CBS (2017)

In 2016 waren er 55.681 landbouwbedrijven, waarvan ruim 25.371 met een bedrijfshoofd van 55 jaar of ouder. 15.276 bedrijven hadden geen bedrijfsopvolger. 10.095 bedrijven wel. In 2016 had 27,3% van de kleine bedrijven, 47,8% van de middelgrote bedrijven en 70,3% van de grote bedrijven een opvolger.

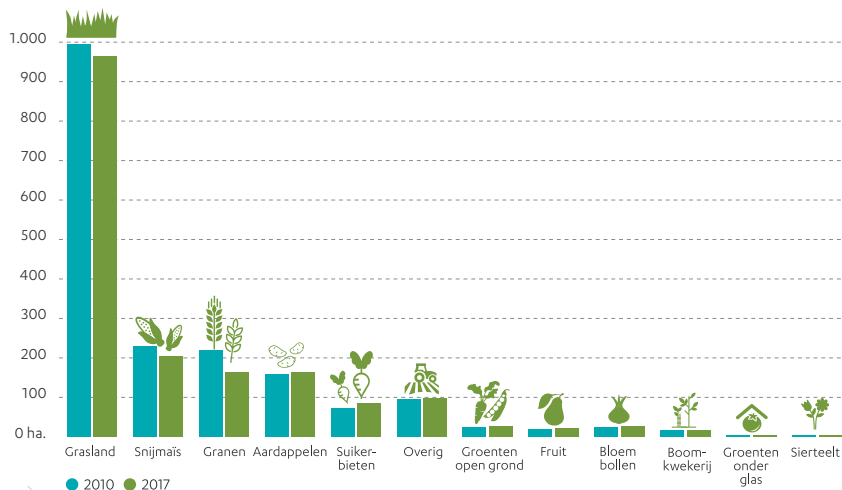

Afname cultuurgrond

Agrarisch grondgebruik (x1.000 ha)

Bron: Agrimatie (2017)

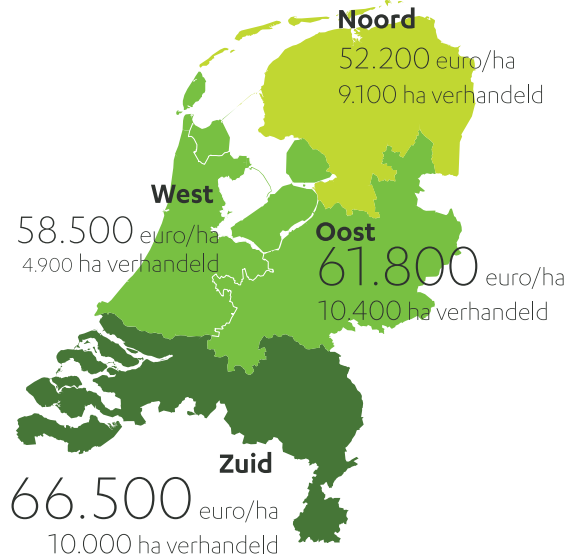
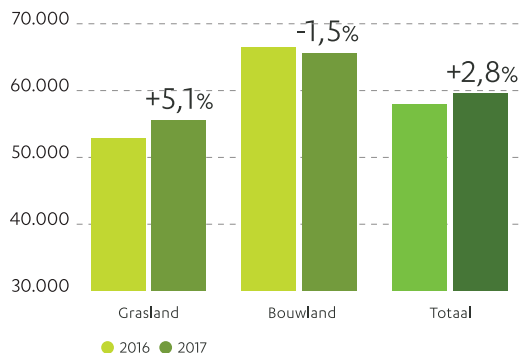
De land- en tuinbouw-bedrijven hadden in 2017 1.79 mln. ha cultuurgrond in gebruik. Dat is 4,4% minder dan in 2010. Veranderingen in regelgeving kunnen ten grondslag liggen aan dergelijke wijzigingen op de korte termijn. Over een langere periode neemt het areaal af: vanaf 2000 met gemiddeld met 0,5% per jaar.

Agrarische grondprijs per landsdeel

in euro/ha vergeleken met het totale areaal cultuurgrond, 4e kwartaal 2017

Bron: Agrimatie (2018)

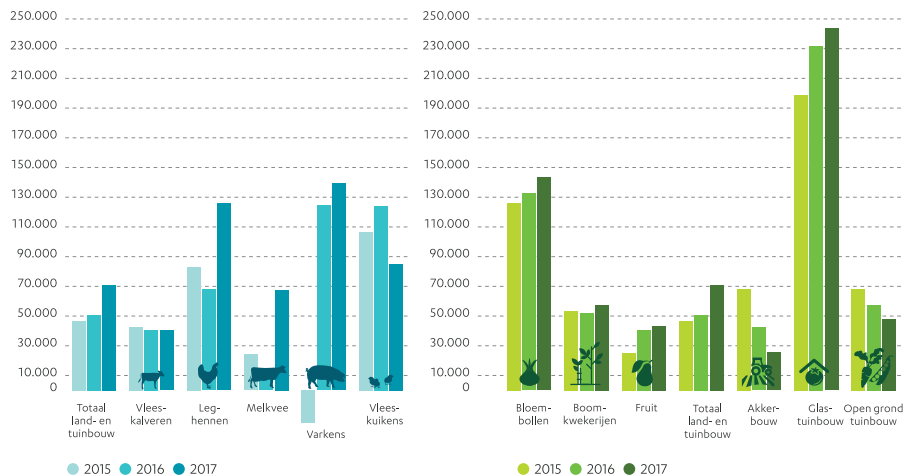

Inkomen uit bedrijf

in dierlijke sectoren en plantaardige sectoren

Bron: Agrimatie (2018)

Het gemiddelde inkomen uit bedrijf voor de land- en tuinbouwbedrijven in 2017 wordt geraamd op ongeveer 70.000 euro per onbetaalde arbeidsjaareenheid (OAJE). Dat is een stijging van 20.000 euro ten opzichte van 2016 en historisch zeer hoog.

Innovatie in AgriFood sector

In 2017 stonden er **12 bedrijven** uit de AgriFood sector in de **MKB Innovatie top 100**, waarvan **2 bedrijven** in de top 10.

Het aandeel innovatieve land- en tuinbouwbedrijven schommelt al jaren rond de 2%. Het aandeel vroege en late volgers vertoont een licht stijgende trend. Bij de vernieuwingen betreft het meestal procesvernieuwing, dus vernieuwingen in de wijze waarop producten worden geproduceerd.

Food

Het aantal bedrijven in de voedselverwerkende industrie is in 2017 met 3,5% toegenomen tot een totaal van 5.890 bedrijven.

De groei van bedrijven met minder dan tien werknemers is het grootst met een gemiddelde groei van 5,7 % per jaar. In 2016 is de export door de voedingsmiddelenindustrie fors gestegen met 12,1 % ten opzichte van 2015.

De hoogte van de investeringen in R&D dalen al drie jaar op rij, echter zijn deze relatief nog de hoogste in de wereld. De voedingsmiddelen industrie speelt middels innovatie in op trends en vragen vanuit consumenten. Vooral op gemak, gezonder en / of fitter en verantwoord wordt ingezet.

Dashboard van de Nederlandse voedingsmiddelenindustrie

Procentuele verandering (%) en absolute waarde (€)

Bron: FNLI (2017)

Outputwaarde

+5,4%

70,1 miljard (2016)

Werkgelegenheid (direct)

+0,7%

136.000 (2016)

Toegevoegde waarde

+12,2%

15,9 miljard (2016)

Aantal bedrijven

+3,5%

5,890 (2017)

R&D

-15,4%

318 miljoen (2015)

Uitvoer

+12,1%

39,8 miljard (2016)

Invoer

+9,2%

19,4 miljard (2016)

Uitvoersaldo

+15,1%

20,4 miljard (2016)

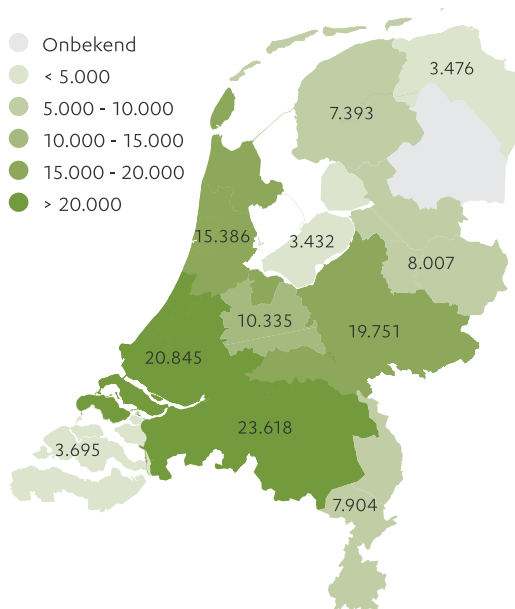
Regionale werkgelegenheid voedingsmiddelenindustrie

In absolute aantallen, 2015

Bron: Eurostat; 'share of employment in manufacturing total' (2015)

Het totaal aantal banen in de voedingsmiddelen-industrie is 0,7 % gestegen ten opzichte van 2014. De werkgelegenheid in de voedingsmiddelen-industrie stijgt jaarlijks licht sinds 2012. De totale werkgelegenheid in deze industrie is tussen 2009 en 2015 echter gedaald met 2,7 % door een forse daling in 2010.

Tussen 2014 en 2015 is het aantal banen in de voedingsmiddelenindustrie (fors) gestegen in Utrecht en Limburg met circa 7,5 % in beide provincies. In dezelfde periode (2014-2015) is de werkgelegenheid in de voedingsmiddelen-industrie met circa 2,5 % gedaald in Overijssel, Groningen en Zeeland.

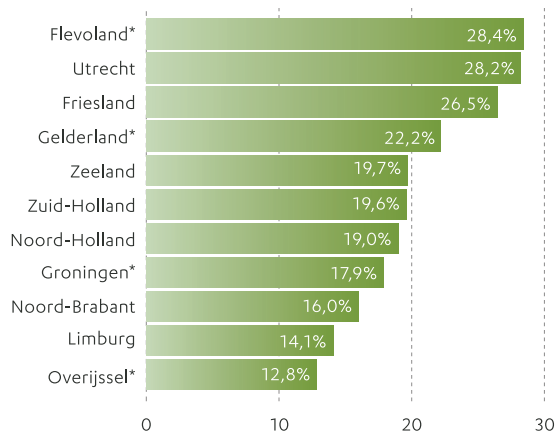
Regionale werkgelegenheid voedingsmiddelenindustrie

en het aandeel hiervan in de totale regionale industriële werkgelegenheid in %, 2015

Bron: FNLI (2017)

De meeste banen in de voedingsmiddelenindustrie in absolute zin zijn te vinden in Zuid-Holland, Noord-Brabant en Gelderland. In Noord-Brabant zijn er in 2014 circa 23.500 (directe) arbeidsplaatsen in de voedingsmiddelenindustrie, in Zuid-Holland 20.900 en in Gelderland 19.800.

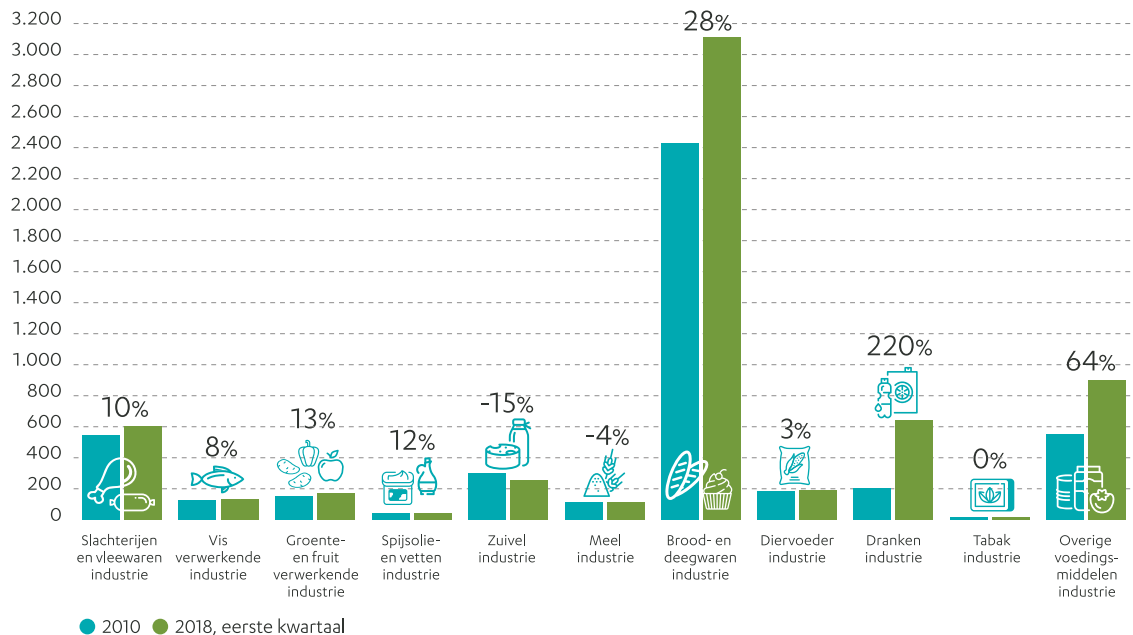
In de provincies Flevoland, Utrecht en Friesland is de voedingsmiddelenindustrie een belangrijke werkgever in de industriële sector. In deze provincies heeft de voedingsmiddelenindustrie een aandeel van 26 % of hoger in de totale industriële sector. Deze cijfers zijn vergelijkbaar met vorig jaar. Het landelijk gemiddelde is 19 %.

* Voor de provincies Groningen, Overijssel, Gelderland en Flevoland zijn geen cijfers bekend van de drankenindustrie. Voor Drenthe zijn geen gegevens bekend voor 2014.
Bron: Eurostat; 'Number of persons employed', cijfermatige bewerking Decisio.

Aantal bedrijven in de voedselverwerkende industrie

Bron: CBS (2018)

Stijgend aantal kleine bedrijven in de voedingsmiddelenindustrie

Bron: FNLi (2017)

Aantal **bedrijven** in de voedingsmiddelen-industrie van **4.723** naar **5.890**

+24,7% 2009 - 2017 (2e kw)

Sinds 2011 groeit het aantal voedingsmiddelenbedrijven gemiddeld met **4% per jaar**.

De groei van bedrijven met minder dan tien werknemers is het grootst met een gemiddelde groei van **5,7% per jaar**.

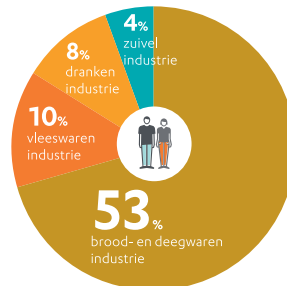
Dit betekent een absolute stijging van circa **+1.300** (kleine) bedrijven met minder dan **10 werknemers**.

Vooraf in de brood en deegwarensector

+620 en drankensector **+330**

Van de voedingsmiddelenbedrijven met **minder dan 50 werknemers** werkzaam in

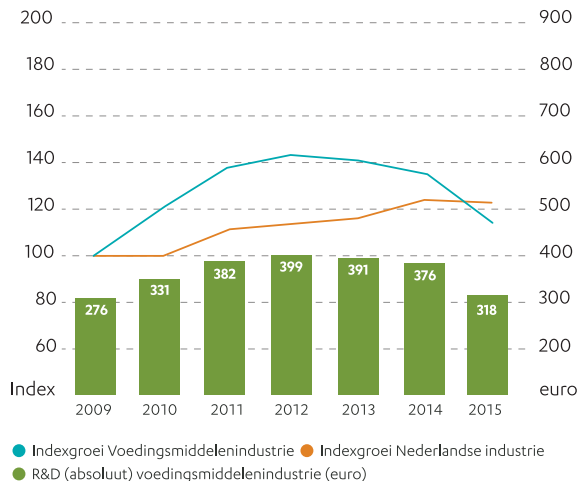

Afnemende R&D-investeringen voedingsmiddelenindustrie

Bron: FNLi (2017)

- De R&D-uitgaven in de voedingsmiddelen-industrie bedroegen 318 mln. euro in 2015. Dit is een daling van 15,4 % ten opzichte van 2014.
- In de totale Nederlandse industriële sector zijn de R&D-uitgaven met 5,8 % gestegen naar 4,3 mld. euro.
- Het aandeel van de voedingsmiddelenindustrie in deze totale R&D-uitgaven is ruim 7 %.
- De R&D-intensiteit (R&D uitgaven als percentage van de omzet) bedraagt 0,5 % voor de voedingsmiddelenindustrie. De gemiddelde R&D-intensiteit van de gehele Nederlandse industriële sector is 1,3 %.
- Vorig jaar was de Nederlandse voedingsmiddelen-industrie Europees koploper als het gaat om R&D-uitgaven. Dit jaar is dat het Verenigd Koninkrijk met Nederland, Frankrijk en Duitsland op de tweede, derde en vierde plaats.

Uitgaven voor eigen R&D-activiteiten industrie en voedingsmiddelenindustrie (2009 = 100) en absolute uitgaven R&D voedingsmiddelenindustrie (x € mln.)

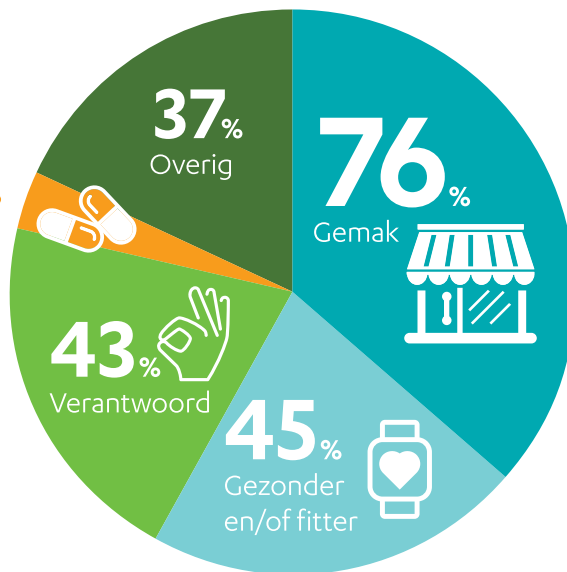
Nieuw geïntroduceerde producten

in percentage met een bepaalde claim, 2016

Bron: Agrimatie (2017)

De Nederlandse levensmiddelenindustrie is een van de meest innovatieve van Europa. Drie kwart van de Nederlandse bedrijven in de voedingsmiddelenindustrie heeft innovatieve producten gemaakt in de periode 2010-2012.

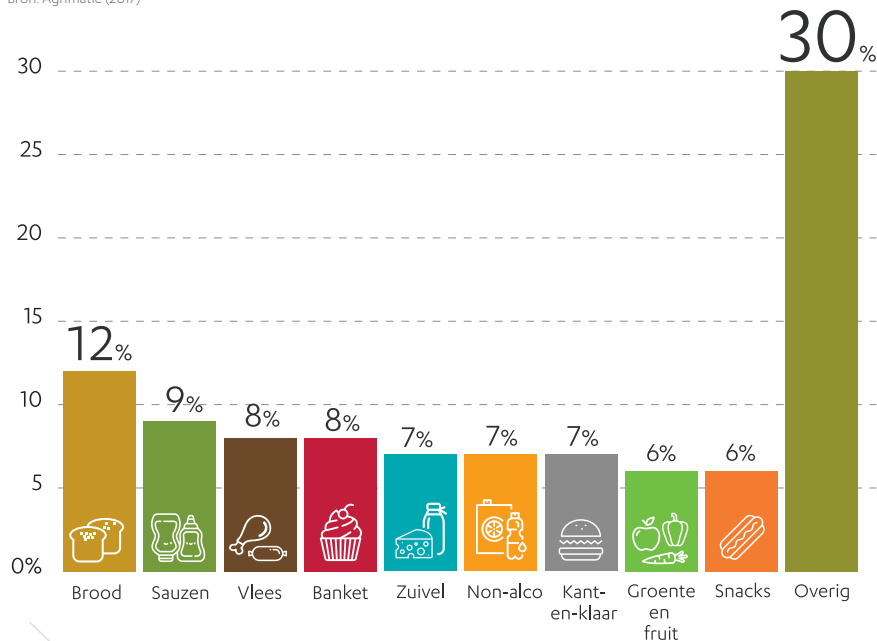
7%
Voedingssupplementen

Aandeel nieuw geïntroduceerde producten

per productgroep (2016)

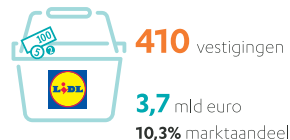
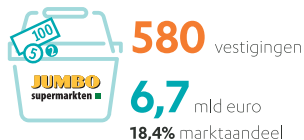
Bron: Agrimatie (2017)

Supermarktformules in Nederland

Aantal vestigingen, omzet in voedsel en marktaandeel in 2016

Bron: Distrifood (2017)

* Poesiz, jan linders, vomar, C1000, Spar, Dekamarkt, hoogvliet, deen.

Tech of Tertiaire Landbouwproducten

Hoogwaardige, technologische agroproducten (zoals bijvoorbeeld melkrobots) worden steeds belangrijker in de internationale handel van Nederland.

Bedroeg het aandeel van tertiaire landbouwgoederen in de totale export in 2000 nog 1,5 %, in 2016 ging het al om 2,1 %. In absolute bedragen gaat het om bijna 17 mld. euro uitvoer van o.a. landbouwmachines, meststoffen en machines voor de voedingsmiddelenindustrie. De export van kasmaterialen is het sterkst toegenomen (+370 mln. euro).

Tech voor AgriFood

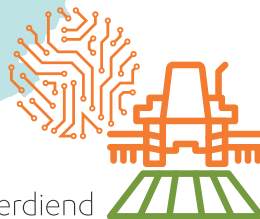
Bron: Richting een toekomstbestendige agribusiness, CBS (2017)

Totale omzet **Agri,
Food & Tech** in 2016:

140 mld. + **17** mld. = **157** mld.

Deze **17** mld. euro
is een schatting en wordt verdiend
aan de **export** en **binnenlandse omzet** van
landbouwmachines, meststoffen en
machines voor de voedingsmiddelenindustrie.

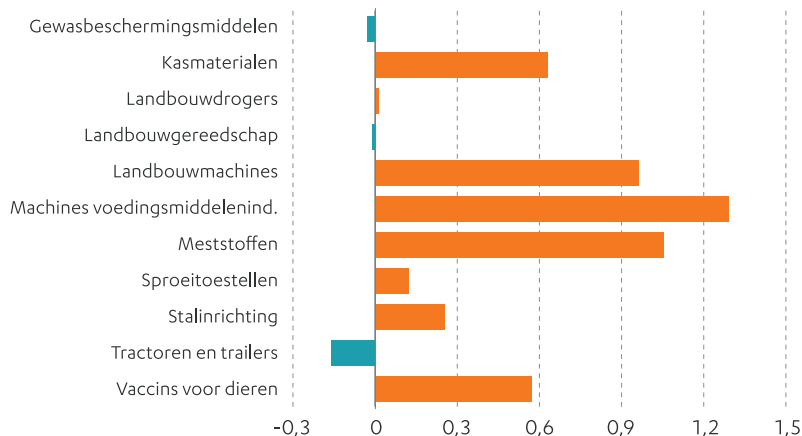

Handelsbalans landbouw gerelateerde goederen

2016

Bron: Richting een toekomstbestendige agribusiness, CBS (2017)

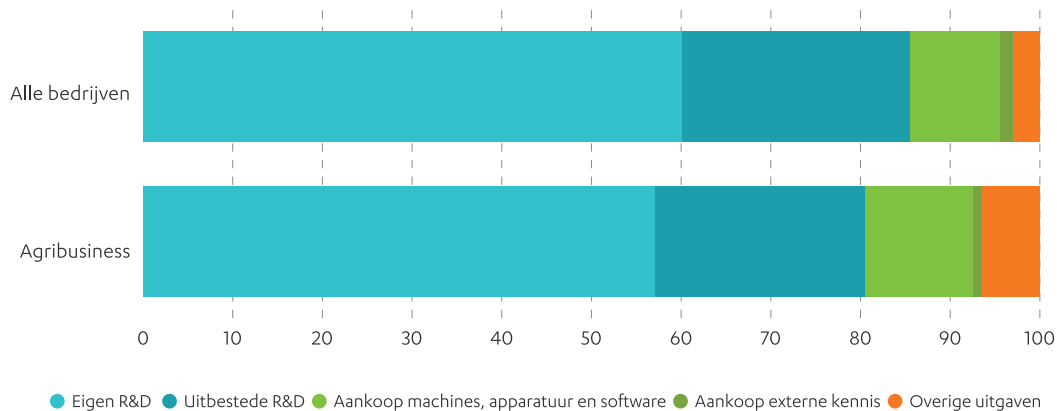
Ten opzichte van 2015 groeide de uitvoer van landbouw gerelateerde producten met ongeveer 192 mln. (2,2 %). Hiermee neemt het belang van de tertiaire landbouwexport voor Nederland verder toe, aangezien deze uitvoer harder groeide dan de totale Nederlandse export. De export van primaire en secundaire landbouwproducten groeide overigens nog harder (4,4 %).

Samenstelling innovatie-uitgaven

percentage van de totale innovatie-uitgaven in %, 2014

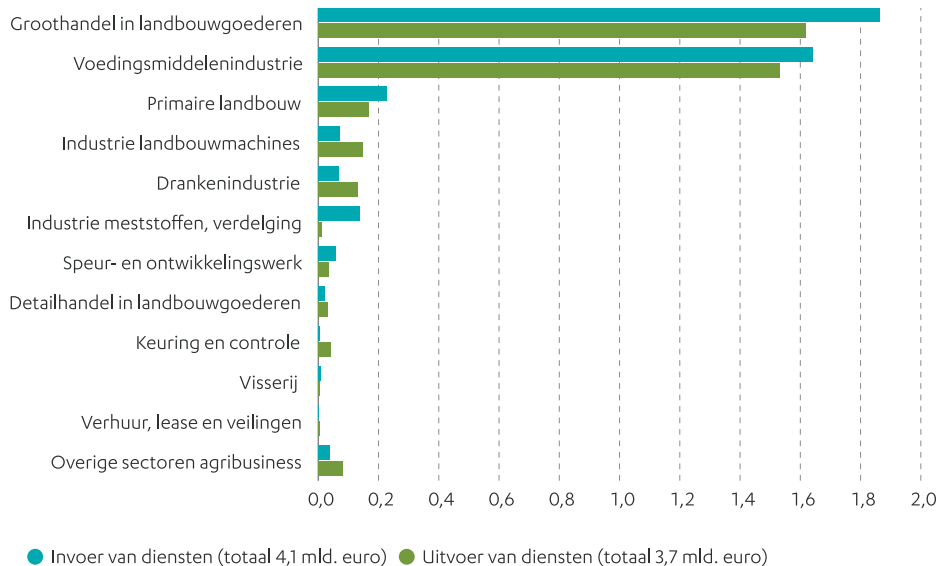
Bron: Richting een toekomstbestendige agribusiness, CBS (2017)

Handel in diensten met het buitenland door de agribusiness

in mld. euro, 2014

Bron: Richting een toekomstbestendige agribusiness, CBS (2017)

AgriFoodTech Platform

Middels deze Snapshot geeft het AgriFoodTech Platform inzicht in feiten en cijfers rondom de land- en tuinbouw, voedingsmiddelenindustrie, retail en de toeleverende technologische industrie. De samenwerking tussen de hightech en ICT sector met de agrifood sector wordt steeds nauwer en professioneler. De verwachting is dat nieuwe samenwerkingen kunnen leiden tot oplossingen voor enkele maatschappelijke uitdagingen waar de agrifood sector op dit moment voor staat.

Nieuwe technologische ontwikkelingen zoals Big Data, Internet of Things, robotisering, verbeterde sensoren, etc. zullen een bijdrage leveren aan de doorontwikkeling van een Smart Food System. Doordat we ons voedselsysteem door technologie slimmer maken zal de samenwerking op termijn een bijdrage leveren aan het verbeteren van de transparantie, voedselveiligheid, voedselzekerheid, gezonde voeding, vitale leefomgeving en het verminderen van voedselverspilling.

Steeds meer nieuwe technologieën worden toegepast in de agrifood sector en hierdoor zal het voedselsysteem er anders uit gaan zien. De dialoog voeren over deze ontwikkeling is daarom van belang, met dit doel is het AgriFoodTech Platform opgericht.

Partners van het AgriFoodTech Platform

4TU.

**Groene
Tafel.**

Het platform wordt ondersteund door

Ministerie van Economische Zaken

www.agrifoodtechplatform.nl • @AFTPlatform • AgriFoodTech Platform